

Paula Salonen

INTOA ON, ONKO AIKAA?

**Kooste harjoittelun
kehittämishankkeessa toteutetusta
harjoitteluaiheisesta kyselystä
ammattikorkeakoulujen henkilöstölle**

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS YRKESHÖGSKOLA

B: AJANKOHTAISTA - AKTUELLT

INTOA ON, ONKO AIKAA?

Kooste harjoittelun kehittämishankkeessa toteutetusta harjoitteluaiheisesta kyselystä ammattikorkeakoulujen henkilöstölle

Paula Salonen

JULKAISIJA:
Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu
Mellersta Österbottens yrkeshögskola
Närvilänkatu 8, 67100 Kokkola

Taitto:
Paula Salonen

Kansi:
lay-out, Paula Salonen
kuva, PhotoAlto

B: AJANKOHTAISTA – AKTUELLT

ISBN 952-5107-41-8 (PDF)
ISSN 1239-0755

SISÄLLYS

1. HARJOITTELUN KEHITTÄMISHANKE.....	4
2. KYSELYYN VASTANNEIDEN TAUSTA.....	4
3. KEHITTÄMISKOHTEITA HARJOITTELUSSA.....	6
3.1 Ohjauksen kehittäminen.....	7
3.2 Työelämäsuhteiden kehittäminen.....	9
3.3 Harjoittelukäytänteiden yhtenäistäminen.....	11
3.4 Arviointikäytänteiden kehittäminen.....	11
3.5 Palkallisen harjoittelun lisääminen.....	12
3.6 Kehittämiskohteet eri koulutusaloilla.....	12
4. HYVIÄ HARJOITTELUKÄYTÄNTEITÄ.....	14
5. ODOTUKSIA HARJOITTELUN KEHITTÄMISHANKKEELTA.....	16
6. KÄYNNISSÄ OLEVA HARJOITTELUN KEHITTÄMISTYÖ.....	17
LIITE 1.....	19
LIITE 2.....	22

1. HARJOITTELUN KEHITTÄMISHANKE

Lähtökohtana harjoittelun kehittämishankkeelle ovat opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen ja niiden ylläpitäjien väliset tavoitesopimukset vuosille 2004–2006. Sopimuksissa päätettiin, että kaikki ammattikorkeakoulut osallistuvat muutamaa koko ammattikorkeakoulujärjestelmää koskevaan verkostomaiseen hankkeeseen. Harjoittelun kehittämishanke on yksi niistä.

Verkostohankkeet toteutetaan kaikkien ammattikorkeakoulujen yhteistyönä, ja niissä pyritään verkostoitumiseen, tietämyksen jakamiseen sekä yhteisten näkemysten aikaansaamiseen. Hankkeiden koordinoituvastuu on eri ammattikorkeakouluilla. Harjoittelun kehittämishanketta koordinoi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.

Hankkeen tavoitteena on kehittää harjoittelua projekti- ja opinnäytetyöskentelynä siten, että harjoittelujakso oppimisena työpaikoilla luo ammatillisen osaamisen kasvua ja kehitystä osana ammattikorkeakoulututkintoa. Projektin yleistavoitteena on koulutuksen ja työelämän suhteiden vahvistaminen siten, että opiskelijoiden harjoittelu toteutuu laadukkaana ja edesauttaa työllistymistä opintojen jälkeen.

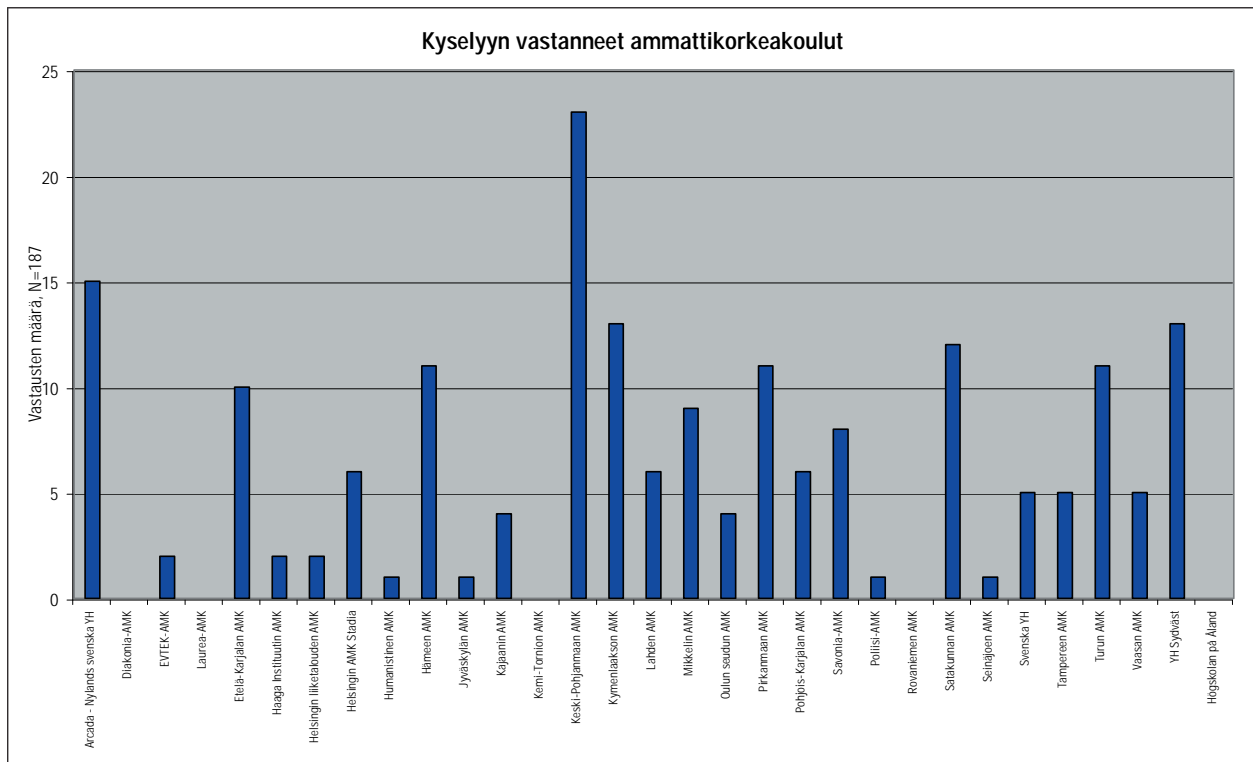
2. KYSELYYN VASTANNEIDEN TAUSTA

Harjoittelun kehittämishankkeessa toteutettiin ammattikorkeakouluille web-pohjainen kysely huhtikuussa 2004. Tarkoituksena oli selvittää harjoittelun kehittämiskohteita, hyviä käytäntöjä, eri ammattikorkeakouluissa meneillään olevia hankkeita harjoittelun kehittämisessä sekä toiveita harjoittelun kehittämishankkeelta. Kyselyn tuloksilla on merkitystä harjoittelun kehittämishankkeen linjauksiin ohjaten erityisesti työreikoiden toimintaa.

Vastaavanlainen kysely tullaan toteuttamaan syksyllä 2004 ammattikorkeakouluopiskelijoille sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoille.

Kysely toteutettiin 1.–30.4.2004 välisenä aikana Webropol Realtime Analyser -sovelluksella. Kysely oli tarkoitettu ensisijaisesti ammattikorkeakoulujen niille henkilöille, jotka ovat työssään tekemisissä harjoitteluasioiden kanssa. Kyselystä tiedotettiin sähköpostitse kaikkiin ammattikorkeakouluihin. Tiedottamisesta eri ammattikorkeakoulujen sisällä vastasivat hankkeeseen nimetyt yhteyshenkilöt.

Kysely toteutettiin suomeksi ja ruotsiksi ja vastaaminen tapahtui anonyymisti. Vastauksia saatiin yhteensä 187, joista suomenkielisiä oli 166 ja ruotsinkielisiä 21. Vastaajia oli 26 eri ammattikorkeakoulusta (kuva 1). Ainoastaan Diakonia-, Laurea-, Kemi-Tornion, Rovaniemen ja Ahvenanmaan ammattikorkeakoulusta ei saatu vastauksia. Vastauksia tuli keskimäärin seitsemän / ammattikorkeakoulu. Eniten vastauksia tuli Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulusta: 23 kappaletta.

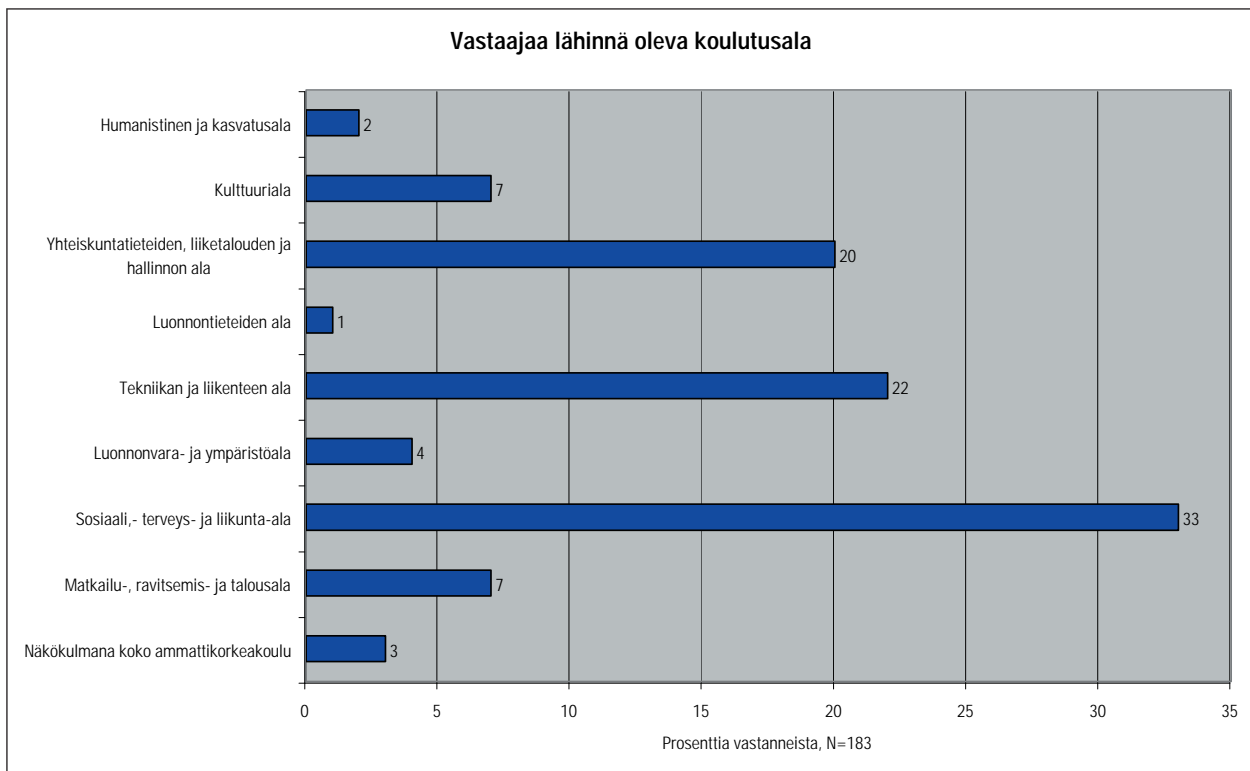

Kuva 1. Kyselyyn vastanneiden määrä ammattikorkeakouluittain.

Vastausprosenttia ei voida luotettavasti laskea, sillä tiedossa ei ole kuinka paljon ammattikorkeakouluissa työskentelee henkilöitä harjoitteluasioiden parissa. Voidaan kuitenkin todeta, että vastausten määrä on riittävä yleistysten tekemiseen.

Vastauksia tuli kaikilta koulutusaloilta – eniten sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta, 60 kappaletta ja vähiten luonnontieteiden alalta, yksi kappale (kuva 2). Opiskelijamäärällä mitaten suurimmilta koulutusaloilta tuli eniten vastauksia; kolmen suurimman alan osuus kaikista vastauksista oli peräti 75 %. Näillä aloilla – sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, tekniikan ja liikenteen ala sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala – vastausten absoluuttinen määrä on niin suuri, että aloja on mahdollista tarkastella myös koulutusalaakohtaisesti. Sen sijaan muita koulutusaloja ei ole mielekästä tarkastella omina ryhminään.

Tässä yhteydessä on syytä mainita, että vastaajat merkitsivät vastauslomakkeeseen vain yhden, itseään lähimpänä olevan koulutusalan. Monet vastaajista saattavat kuitenkin hoitaa harjoitteluun liittyviä tehtäviä useammalla kuin yhdellä koulutusallalla.

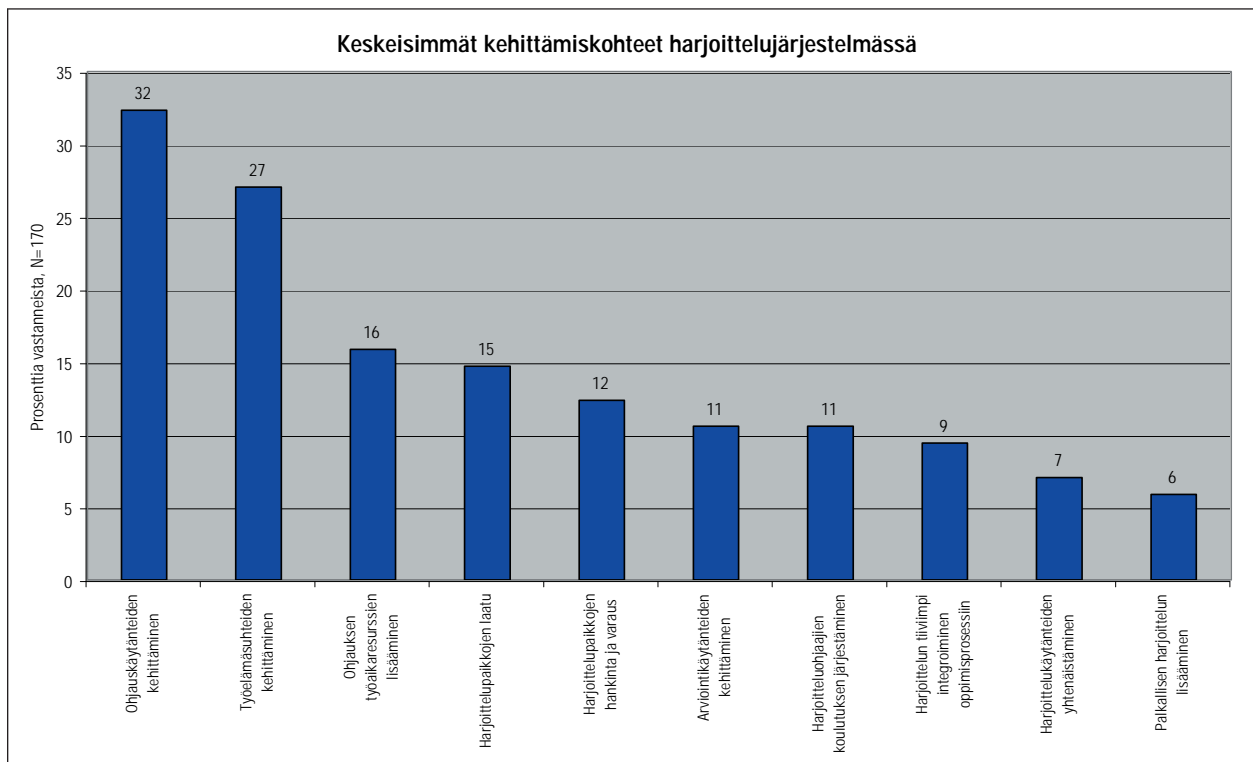

Kuva 2. Kyselyyn vastanneita lähinnä oleva koulutusala.

3. KEHITTÄMISKOhteITA HARJOITTELUSSA

Harjoittelun kehittämiskohteita kysyttiin avoimella kysymyksellä. Vastaajia pyydettiin mainitsemaan kolme mielestään tärkeintä kehittämiskohdetta harjoittelujärjestelmässä sekä tarkentamaan, mitä kehitettävää vastaajien mielestä heidän mainitsemisissaan asioissa on. Vastauksia saatiin 170 ja kaikki eivät olleet maininneet kolmea kehittämiskohdetta.

Vastaukset käsiteltiin sisällönanalyysimenetelmällä. Vastaukset jaoteltiin sisältönsä perusteella 27 eri luokkaan. Kuvaan 3 on koottu kymmenen eniten mainittua kehittämiskohdetta. Liitteessä 2 on esitettyinä kaikki vastausluokat vastaajamäärineen.

Kuva 3. Keskeisimmät kehittämiskohteet harjoittelujärjestelmässä.

3.1 Ohjauksen kehittäminen

Vastanneista yli kolmannes mainitsi harjoittelujärjestelmässä kehittämiskohteeksi ohjaukseen liittyvät asiat. Harjoittelun kehittämishankkeessa ohjaus on nostettu yhdeksi tärkeäksi osa-alueeksi muun muassa työrenkaiden toiminnassa. Hankkeen linjaukset saavat siten tukea kyselystä.

Ohjaukseen ylipäätään ja etenkin ohjausprosessin eri vaiheisiin koettiin tarvittavan kehittämistä ja ohjeistusta.

”Ohjauksen parantaminen, nyt toisinaan käy niin että ohjaus on heikkoa tai, pahimmassa tapauksessa, puuttuu kokonaan. Jokaisella amk:lla ja koulutusallalla ja vielä koulutusohjelmalla on (ja pitääkin olla) omista lähtökohdistaan painottuvia käytäntöjä, mutta tiettyjä asioita voidaan varmasti kehittää yhtenäisiksi.”

”Ohjaukseen käytännöt; miten ohjataan ennen harjoittelua ja harjoittelun aikana, mitä tapahtuu harjoittelun jälkeen – harjoittelussa opittujen asioiden reflektointi ja hyödyntäminen, niiden havaitseminen ylipäänsä.”

”Kehitettävä ohjausmenetelmiä, joissa huomio enemmän oppimisen sisällössä (nyt tiedetään paljon oppimisympäristöön ja ilmapiiriin liittyvistä asioista, joita on pyritty kehittämään). Ohjauksen vaikuttavuuden arviointi suhteessa siihen, mitä opitaan, on yksi kehittämisaikue.”

Eriyisen voimakkaasti nousi esiin harjoittelupaikoilla tapahtuvan ohjauksen kehittäminen. Varsinkin ohjaajien – ammattikorkeakoulun ja harjoittelupaikan – väliseen työnjakoon kaivattiin selkiyttämistä.

”Oppilaitoksen ja työnantajan antaman ohjauksen erot ja tavoitteet. Millä keinoilla saadaan resursoitua oppilaitosten antamaa harjoittelun ohjausta?”

”Ohjauksen (niin opettajien roolin kuin työpaikkaohjaajan roolin) edelleen kehittäminen ja selkeyttäminen. Työpaikanohjaajien koulutus ja tukijärjestelmä.”

”Handledning och kommunikation mellan lärare (skola) - studerande – praktikplats.”

Harjoittelupaikan ohjaajilla koettiin myös olevan puutteita ohjaustaidoissaan. Tämän vuoksi harjoitteluohjaajille tarvittaisiin enemmän koulutusta. Vastaajista 11 % toivoi ohjaajakoulutusta työpaikkojen ohjaajille. Huomioitavaa on, että ohjaajakoulutusta ehdotaneista suurin osa edusti sosiaali-, terveys- ja liikunta-alaa.

”Käytännön ohjaajien ohjaustaidot vaatisivat jatkuvaa kehittämistä koulutuksen avulla.”

”Työelämän harjoittelun ohjaajien kouluttaminen myös ammattikorkeakoulun käytännöksi. Koulutuksen avulla harjoittelusta monipuolisempi hyöty opiskelijoille.”

”Työpaikkaohjaajien koulutus ja yhteistyö oppilaitoksen ja harjoittelupaikan intressit huomioiden – enemmän aikaa molemminpuoliselle pitkäjänteiselle toiminnalle ja suunnittelulle.”

Kokonaisuudessaan ohjauksen kehittäminen nähtiin kuitenkin vaikeana, mikäli opettajille ei saada lisättyä työaikaresursseja. Ammattikorkeakouluilla on selvästi innostusta ja halua parantaa ohjausta, mutta ei aikaa. Ohjausresurssia tulisikin lisätä vastaajista 16 %:n mielestä.

”Resursointi. Tarve lisätä resurssia kohti todellisen työmäärän resursointia.”

”Opettajan ohjausresurssien nostaminen, koska ohjaajat eivät nykyisin kerkeä ohjata sopimusten mukaan.”

”Työharjoittelun tiiviimpi ohjaus (ei onnistu ilman resursseja).”

”Oppilaitoksen ohjaus: opettajilla ei ole resursseja käydä opiskelijoiden harjoittelupaikoissa, tukea kyllä tarvittaisiin ja fyysisen käynnin voisi korvata verkko-ohjauksella.”

Ohjauksen lisäksi harjoittelupaikkojen hankinta ja varaus työllistävät varsin paljon erityisesti sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla. Kaikista vastaajista 12 %:n mukaan harjoittelupaikkojen hankintaan ja varausjärjestelmiin tarvitaan kehittämistä.

Harjoittelupaikkojen saamista opiskelijoille ylipäätään pidettiin vaikeana. Asian kohentamiseksi ammattikorkeakoulujen ja harjoittelupaikkojen välille kaivattiin jatkuvia yhteistyösopimuksia, joilla harjoittelupaikat sitoutuvat ottamaan tietyn määrän harjoittelijoita.

”Harjoittelupaikkojen saatavuuden turvaaminen esim. yhteistyösopimuksilla.”

Monilla koulutusaloilla opiskelijat hankkivat itse harjoittelupaikkansa ja hoitavat sopimukset. Sen sijaan niillä aloilla, joissa vastuu harjoittelupaikkojen varaamisesta on ammattikorkeakoululla, paikkojen varaaminen ja siihen liittyvät käytännön asiat työllistävät paljon.

”Harjoittelupaikkojen varaus ja sopiminen pitää saada järjeistettyä (työllistää nyt opettajia todella paljon).”

”Paikkojen varaus, vahvistus ja yhteydenpidot.”

”Harjoittelupaikkojen varaamisjärjestelmän kehittäminen.”

Harjoittelupaikkojen varaukseen on jo nykyisellään olemassa työkalu: Jobstep.net – ammattikorkeakoulujen ura- ja rekrytointipalvelu. Palvelun kautta työ- ja elinkeinoelämän toimijat voivat hakea harjoittelijoita, opinnäytetyön tekijöitä ja työntekijöitä ja vastaavasti opiskelijat harjoittelu- ja opinnäytetöitä sekä työpaikkoja.

Jobstep.netin yhteydessä toimii sosiaali- terveystalouden harjoittelupaikkoja välittävä eSote-palvelu. Se tarjoaa monipuolisia harjoittelupaikkoja sosiaali- ja terveystalouden opiskelijoille heidän erityistarpeensa huomioiden. Uudessa palvelussa sosiaali- ja terveystalouden harjoittelupaikat tarjoavat ohjattuun harjoitteluun soveltuvia paikkoja ilmoituksilla, joista ammattikorkeakoulujen opettajat voivat varata ja vahvistaa kullekin opiskelijalle parhaiten sopivan harjoittelupaikan. Kaikki ammattikorkeakoulut eivät ole vielä ottaneet käyttöön eSote-palvelua.

3.2 Työelämäsuhteiden kehittäminen

Työelämäsuhteiden kehittämistä ja lisäämistä pidettiin lähes yhtä tärkeänä kuin ohjauskäytänteiden kehittämistä. Vastaajista 27 % toivoi kehittämistä työelämäsuhteisiin. Toisaalta tarvetta on ammattikorkeakoulujen ja työelämän erilaisten yhteistyömuotojen kehittämiseksi, toisaalta halutaan ottaa työelämä enemmän mukaan esimerkiksi asetettaessa tavoitteita harjoittelujaksolle.

”Uudenlaisten yhteistyömuotojen kehittäminen kentän ja koulun väliseen yhteistyöhön harjoitteluun liittyen (ohjaajien asiantuntijuuden hyödyntäminen, opettajan roolin laajentaminen..).”

”Vuorovaikutus työnantajan kanssa harjoittelusta sovittaessa ja enemmän informaatiota työnantajille työharjoittelun tavoitteista, oppilaitoksen odotuksista ja erilaisista yhteistyön muodoista.”

”Yhteistyön lisääminen oppilaitoksen ja harjoittelupaikkojen välillä: tavoitteiden määrittely yhdessä harjoittelulle oppimisen ja ammatillisen kasvun kannalta.”

Harjoittelun koettiin myös muodostavan liian erillään olevan osan opiskelijan muista opinnoista. Harjoittelun sanottiin olevan irrallaan opintosuunnitelmasta. Vastaajista 9 % toivoikin harjoittelun tiiviimpää integroimista oppimisprosessiin.

”Harjoittelun kiinteä linkittäminen perusopetukseen.”

”Harjoittelu kaikille osaksi OPSia ja kiinnittäminen muuhun opiskeluun.”

”Harjoittelu on irrallaan opetussuunnitelmasta.”

”Teoriaopinnojen ja ohjatun harjoittelun selkeämpi nivoutuminen kokonaisuudeksi. Nyt ne helposti jäävät irralliseksi ja opiskelija ei aina miellä miten teoriaopinnot tukevat harjoittelua.”

Työ- ja elinkeinoelämäsuhteiden yhtenä osa-alueena esiin nousi vahvasti myös harjoittelusta tiedottaminen työ- ja elinkeinoelämän toimijoille. Tiedottamisella saadaan kerrottua opiskelijoiden osaamisesta työnantajille. Tiedon puutteen vuoksi ongelmana voi olla esimerkiksi se, että työnantajat eivät tiedä eroa tradenomi- ja merkonomiopiskelijoiden

osaamisen suhteen. Tästä johtuen tradenomiopiskelijat eivät saa tarpeeksi haasteellisia työtehtäviä, eivätkä siten parasta mahdollista hyötyä harjoittelustaan. Tiedottamisella saadaan myös lisättyä ammattikorkeakoulututkintojen tunnettuutta.

”Harjoittelun ohjaajille yrityksiin enemmän ja laajemmin tietoa ammattikorkeakoulun harjoittelusta. Ammattikorkeakoulun ja ammattiopiston välistä eroa ei nähdä tai tiedetä.”

”Harjoittelun kautta työnantajat voisivat saada tietoa amk-tutkinnoista ja tutkinnon suorittaneiden taidoista. Vielä tradenomi on melko tuntematon tutkinto ja ammattikorkeakoulu sekoitetaan ammattikouluun ja ammattikurssikeskukseen. Minusta tiedottamista työnantajien suuntaan kannattaisi lisätä.”

”Työnantajien kyky käyttää harjoittelijaa monipuolisesti hyväksi, niin että hyöty olisi molemminpuolinen - tiedottaminen valtakunnallisestikin paremmaksi, jotta amk-opiskelijoiden tarjoamat mahdollisuudet tunnettaisiin.”

Vastaajista 15 % ilmaisi huolensa harjoittelupaikkojen laadusta. Harjoittelijoille toivotaan haasteellisempia työtehtäviä. Koettiin, että harjoittelijoiden työtehtävät voivat olla melko usein rutiininomaisia ”kopioiduista ja keitistä kahvia -tehtäviä”. Tähän voi olla syynä jo edellä mainittu tiedon puute: harjoittelupaikka ei tiedä mitä opiskelija osaa tai ei uskalla riittävästi hyödyntää opiskelijan osaamista. Monesti kyse on myös siitä, että harjoittelupaikassa ei ole riittävästi mietitty etukäteen harjoittelijalle soveltuvia tehtäviä ja siitä, että opiskelijan ohjaukseen ei ole tarpeeksi resursseja.

”Harjoittelijoille pitäisi mahdollisuuksien mukaan antaa työpaikoilla enemmän kehittämissuunnitelmia kuin rutiininomaisia suoritusohjeita.”

”Praktikplatserna bör vara mångsidiga till sin natur.”

”Saada riittävän vaativia töitä - työnantajille enemmän tietoa mitä opiskelijat jo osaavat.”

Yhtenä ratkaisuna harjoittelupaikkojen parempaan laatuun ammattikorkeakoulut esittivät harjoittelupaikkojen laadunarviointia. Myös laatuksiteereiden luomista harjoittelupaikoille ehdotettiin.

”Yhteistyöverkoston laaduntaminen, eli erottaa hyvät ja motivoituneet työoppimispaikat ja suunnata heille koulutusta.”

”Harjoittelupaikkojen laadunarviointi ja kriteeristön luominen.”

”Harjoittelupaikkojen auditointikäytäntö.”

Harjoittelun kehittämishankkeessa työ- ja elinkeinoelämäyhteistyön vahvistaminen on toinen kahdesta painopistealueesta. Toimenpiteinä hankkeessa tullaankin laatimaan selvitys, jossa kartoitetaan työ- ja elinkeinoelämän toiveita ja kokemuksia ammattikorkeakouluharjoittelusta. Lisäksi harjoittelun tunnettuutta lisätään tekemällä työ- ja elinkeinoelämälle suunnattu esite yhteistyössä valtakunnallisen ura- ja rekrytointipalveluiden kehittämishankkeen kanssa. Tavoitteena on myös markkinoida harjoittelua hyödyntämällä yhteistyömuotona Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa käytössä olevaa opettajayrittäjäpari -työskentelyä.

3.3 Harjoittelukäytänteiden yhtenäistäminen

Harjoittelukäytänteet vaihtelevat tällä hetkellä hyvin paljon eri aloilla ja eri ammattikorkeakouluissa, mutta myös saman koulutusalan sisällä samassa ammattikorkeakoulussa. Harjoittelukäytänteitä ovat esimerkiksi hyväksilukuasiat: kuinka eri ammattikorkeakouluissa luetaan harjoitteluun hyväksi aiempaa työkokemusta, opintojen aikaista työssäkäyntiä ja kesätöitä. Myös harjoittelusopimukset ovat yksi harjoittelukäytänne: sopimuksia voi parhaimmillaan olla ammattikorkeakoulussa jokaisella koulutusohjelmalla omansa.

Periaatteet, jolla harjoittelusta kertyy opintoviikkoja, ovat ehkäpä suurin kysymys tässä kohtaa. Pahimmassa tapauksessa opiskelijat ovat eriarvoisessa asemassa sen mukaan missä ammattikorkeakoulussa opiskelevat; esimerkiksi tekniikan ja liikenteen alalla 20 opintoviikon kerryttäminen vaatii ammattikorkeakoulusta riippuen opiskelijalta työtä 20 viikosta 48 viikkoon.

Seitsemän prosenttia kyselyyn vastanneista kaipasikin yhteisiä pelisääntöjä harjoitteluun. Erittäin voimakkaasti nousi esiin se, että käytänteiden yhtenäistämistä tarvitaan koulutusalojen sisälle. Toisin sanoen harjoittelussa toimittaisiin samoilla periaatteilla samalla koulutusaloilla eri ammattikorkeakouluissa.

”Yhteiset harjoittelukäytänteet kullekin koulutusosalalle erikseen.”

”Edes jossain määrin yhtenäinen rakenne, määrä ja ehkä vaatavuustaso ainakin samalla koulutusosalalla.”

”Att praktikkraven skulle harmoniseras, så att kraven i alla YH inom samma sektor är lika (nu varierar t.ex. översättningen av 20 sv praktik till månader mellan YH).”

”Harjoitteluun liittyvien käytänteiden yhtenäistäminen, jotta opiskelijat olisivat tasa-arvoisessa asemassa.”

”Yhteiset pelisäännöt edes oman amk:n sisällä.”

Hankkeessa on tarkoituksena mahdollisuuksien mukaan yhtenäistää harjoittelukäytänteitä sekä koulutusalojen sisällä että niiden välillä. Ajatuksena on se, että tietyt harjoitteluasiat toteutetaan samoin periaattein kaikilla aloilla kaikissa ammattikorkeakouluissa. Tavoitteena on saattaa opiskelijat tasa-arvoiseen asemaan keskenään ja myös selkiyttää harjoittelujärjestelmän näyttäytymistä ulospäin harjoittelupaikkoja tarjoaville yrityksille ja organisaatioille.

3.4 Arviointikäytänteiden kehittäminen

Arviointikäytänteiden kehittämistä piti tärkeänä 11 % vastaajista. Arviointikäytänteet ovat ammattikorkeakouluissa hyvin moninaisia tällä hetkellä. Osalla opiskelijoista arviointia ei käytännössä ole ollenkaan, osalla työtodistus toimii arviointivälineenä ja osalla puolestaan arviointikäytänteet ovat kehittyneitä ja arviointiprosessiin osallistuvat opettaja, työpaikan ohjaaja ja opiskelija.

”Arviointi - oppimistehtävät - tavoitteiden asettelu. Arvioinnin on oltava rehellistä, tavoitteellista ja oikeaa sekä tasapuolista, oppimistehtävien on tuettava kokonaisuuden jäsentymistä ja teorian sekä käytännön yhdistämistä, tavoitteiden on oltava arvioitavissa, konkreettisia ja riittävän vaativia.”

”Arvostelu – täytyykö tästä antaa arvosana?”

”Harjoittelun arvioinnin kehittäminen edelleen oppimista ja ammattiin kasvamista paremmin ohjaavaksi.”

Harjoittelun kehittämishankkeessa arvioinnin kehittäminen on nostettu työrenkaiden toiminnassa omaksi osa-alueekseen.

3.5 Palkallisen harjoittelun lisääminen

Kuusi prosenttia vastaajista oli huolissaan opiskelijoiden harjoittelun aikaisesta toimeentulosta. Harjoittelija saa harjoittelustaan ”korvaukseksi” minimissään opintoviikot sekä opintotuen. Harjoittelupaikat voivat kuitenkin maksaa opiskelijalle harjoittelusta palkkaa. Etenkin tekniikan ja liikenteen alalla tämä on melko yleistä. Käytännön toivotaan kuitenkin leviävän entisestään myös muillekin koulutusaloille.

”Korjata opiskelijoiden harjoittelupalkat vähintään kohtuullisiksi. Useilla aloilla ainut palkka työstä on kokemus ja opintoviikot. Joissakin oppilaitoksissa joutuu tekemään jopa kolme viikkoa työtä yhden hyväksiluettavan opintoviikon edestä ja pelkällä opintotuella/-lainalla!”

”Harjoittelupalkka, yhä vähemmän opiskelijoille maksetaan palkkaa. Kehityksen suuntaa pitäisi muuttaa.”

”Harjoitteluajan palkkaus: opiskelija voisi saada korvausta harjoittelustaan viimeisellä lukukaudella eikä niin kuin nyt, että opiskelijasta maksetaan.”

”Opiskelijoille minimipalkka harjoittelusta, koska tehdystä työstä yleensä maksetaan palkkaa. Saavathan työnantajat monia asioita osaavaa ja jo yleiskoulutettua työvoimaa. Opiskelija antaa jos ottaakin.”

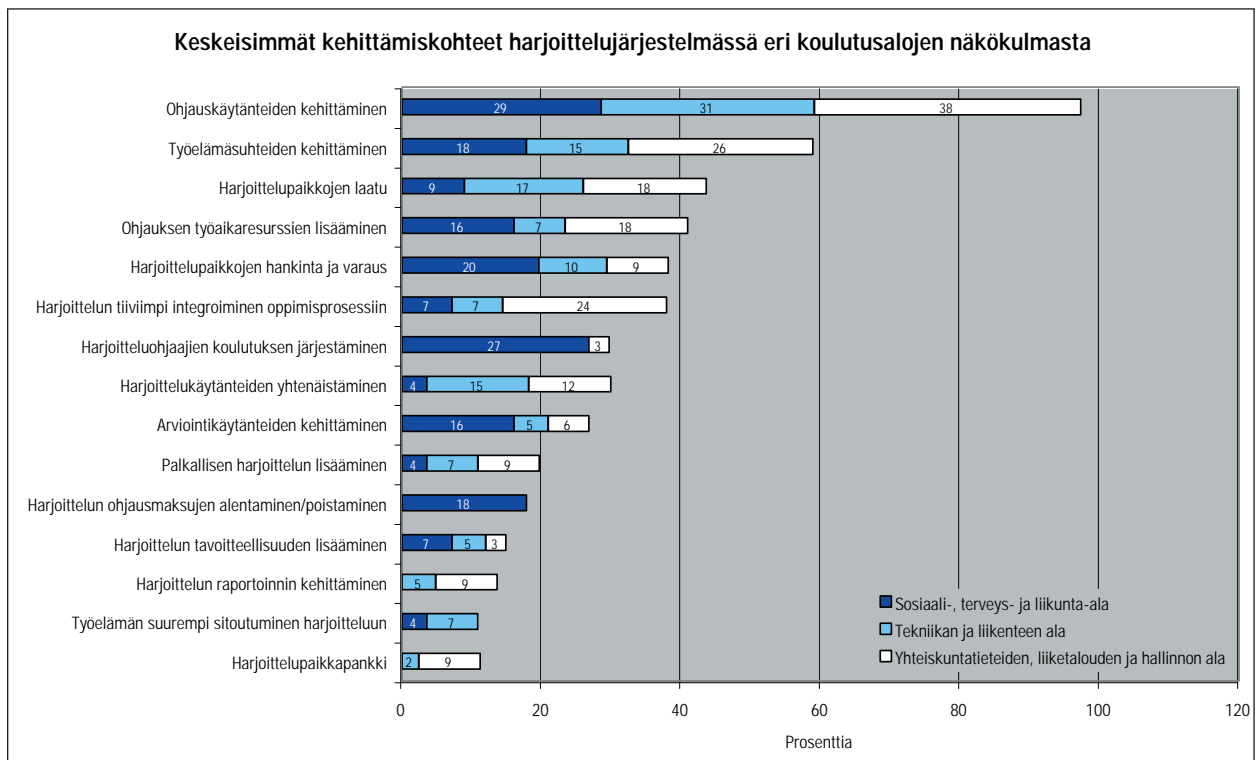
Harjoittelun palkallisuus olisi ehkä laajemman periaatteellisen keskustelun paikka. Harjoittelu on osa opintoja ja opiskelija on harjoittelupaikassa oppimassa – ei vielä varsinaisena työntekijänä. Ja koska harjoittelu kuuluu opintoihin, rahoituksen muodostaa opintotuki. Toisaalta taas opiskelija hyödyttää harjoittelupaikkaa työpanoksellaan. Palkan maksu on osoitus siitä, että opiskelijan työtä arvostetaan ja se myös lisää opiskelijan työskentelymotivaatiota.

Palkallisessa harjoittelussa opiskelija on työsuhteessa työnantajaan. Työsuhde on työnantajan ja työntekijän välinen suhde, jossa he sopivat työsuhteen ehdot, esimerkiksi palkan. Palkallisessa harjoittelussa tulisi kuitenkin huolehtia ammattikorkeakoulututkintoon liittyvien oppimistavoitteiden täyttymisestä.

3.6 Kehittämiskohteet eri koulutusaloilla

Kuten jo aiemmin todettiin, kolmen suurimman koulutusalan vastausten määrä kaikista vastanneista oli 75 %. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta vastauksia saatiin 60, tekniikan ja liikenteen alalta 41 ja yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalta 37.

Kun verrataan kolmen suurimman koulutusalan vastauksia koko aineistoon havaitaan, että suurimmat kehittämiskohteet harjoittelujärjestelmässä ovat samoja. Kaikilla koulutusaloilla suurimpana kehittämiskohteena ovat ohjaukikäytänteet (kuva 4).

Kuva 4. Keskeisimmät kehittämiskohteet harjoittelujärjestelmässä eri koulutusalojen näkökulmasta.

Kun kolmen suurimman koulutusalan vastauksia tarkastellaan suhteessa kaikkiin vastauksiin, havaitaan muutamia mielenkiintoisia seikkoja.

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla nousevat voimakkaasti esiin tarpeet harjoitteluohjaajien koulutuksen järjestämiselle. Peräti 27 % tämän alan vastaajista piti ohjaajakoulutuksen järjestämistä tärkeänä. Esimerkiksi tekniikan ja liikenteen alalla vastaajista kukaan ei maininnut ohjaajakoulutusta ja kaikista kyselyyn vastanneista sen mainitsi 11 %. Koulutuksen järjestämisen tarve nousee siitä, että sairaanhoitaja- ja kättilökoulutuksen ohjatusta harjoittelusta määrätään EY:n erityisdirektiiveillä.

Muista koulutusaloista poiketen sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla ei ole suurta tarvetta harjoittelupaikkojen laadun kehittämiseksi. Kaikista kyselyyn vastanneista harjoittelupaikkojen laadun parantaminen sai neljänneksi eniten ääniä kun sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla laadun parantaminen oli vasta kahdeksantena. Tämän voidaan olettaa johtuvan muita aloja paremmin järjestetystä harjoittelun ohjauksesta.

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla harjoittelun ohjauksen korvauskäytänteet ovat erilaiset moniin muihin koulutusaloihin verrattuna. Käytäntönä on nimittäin se, että ammattikorkeakoulu maksaa opiskelijoiden ohjauksesta ohjausmaksua esimerkiksi sairaaloille. Harjoittelun ohjausmaksujen alentamista tai kokonaan poistamista ehdotti 18 % alan vastaajista.

Tekniikan ja liikenteen alalla 15 % vastanneista halusi kehittää alan harjoittelukäytänteitä yhtenäisemmiksi. Alan käytänteet vaihtelevat suuresti ammattikorkeakouluittain esimerkiksi siinä, kuinka paljon opiskelijalta vaaditaan työtä yhden opintoviikon suorittamiseen.

Työaikaresurssien lisäämistä ohjaukseen ei pidetä tekniikan ja liikenteen alalla muihin koulutusaloihin verrattuna kovin suurena. Kaikista kyselyyn vastanneista 16 % pitää tärkeänä työaikaresurssien lisäämistä kun tekniikan ja liikenteen alalla vastaava luku on vain 7 %.

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla on vastausten perusteella muita aloja enemmän tarvetta harjoittelun ja muiden opintojen linkittämiseksi toisiinsa. Peräti 24 % alan vastaajista toivoi harjoittelun tiiviimpää integroimista oppimisprosessiin. Kaikilla koulutusaloilla vastaava luku oli 9 %.

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla oli myös muita aloja enemmän tarvetta harjoittelupaikkapankille sekä raportoinnin kehittämiseksi. Näitä molempia kehittämiskohteita oli esittänyt 9 % alan vastaajista.

4. HYVIÄ HARJOITTELUKÄYTÄNTEITÄ

Harjoittelun kehittämishankkeelta toivottiin hyvien käytänteiden levittämistä. Kyselyssä tiedusteltiin, onko ammattikorkeakouluissa sellaisia käytössä olevia hyviä harjoittelukäytänteitä, joita voisi soveltaa myös muihin ammattikorkeakouluihin. Kysymykseen vastasi 114 henkilöä, joista osa ilmoitti, ettei heillä ole harjoittelussa hyviä käytänteitä.

Ilmoitetuista hyvistä käytänteistä valtaosa koski harjoittelun ohjaukseen liittyviä asioita. Monessa ammattikorkeakoulussa on kokeiltu esimerkiksi verkko-ohjausta harjoittelussa hyvin tuloksin. Harjoitteluprosessin avaaminen kirjoitettuun muotoon, ts. mitä harjoittelussa tapahtuu ja milloin, kuka on vastuussa mistäkin asiasta jne., on myös ryhdistänyt ja selkiyttänyt harjoittelua muutamassa ammattikorkeakoulussa. Harjoitteluun lähtevien opiskelijoiden infotilaisuuksissa on myös hyödynnetty harjoittelussa olleiden opiskelijoiden kokemuksia. Ohessa on esitetty joitakin esimerkkejä eri ammattikorkeakoulujen hyvistä harjoittelukäytännöistä.

”Olemme julkaisseet harjoitteluoppaan, johon on pyritty samojen kansien sisään auki kirjoittamaan kaikkien harjoittelussa olevien osapuolten roolit; opiskelijan, opettajan ja työelämän harjoittelunohjaajan roolit, sekä koko harjoitteluprosessi a:sta ö:hön. Koko harjoitteluprosessi on ryhdistynyt, kun ohjeet (myös arvioinnin kriteerit) on kirjoitettu auki, ohjeiden mukaisesti toimitaan jne. Tällöin kokonaisuudesta on syntynyt hyvin toimiva käytänte, opiskelija tietää mitä tehdä, samoin opettaja kuin myös työelämäkentän ohjaajat. Kun kokemuksia kerätään systemaattisesti, saadaan arvokasta tietoa sekä koulutuksen että harjoittelun kehittämiseen.” (Mikkelin AMK)

”Ohjattu, opiskelijan omista lähtökohdista lähtevä ja harjoittelua konkretisoiva tavoiteasettelu ja siihen perustuva raportointi. (Making the Most of ...) Vakuutusalan yhtiöiden/ yhteisöjen sitouttaminen kehittämistyöhön.” (Haaga Instituutin AMK)

” II harjoittelun ohjaamisessa käytetään webct:tä ensimmäistä kertaa. Kokemukset sen käytöstä ovat olleet positiivisia. Kauempana harjoittelussa olevat opiskelijat voivat keskustella sen välityksellä keskenään, syntyy vuorovaikutteisempaa ja kokemuksia jakavaa keskustelukulttuuria. Kuukausittain vaihtuvat tehtävät ovat myös olleet antoisia. Webct:n käytöstä saadaan lopullinen palaute vasta syksyllä, kun opiskelijat palaavat harjoittelusta.” (Kajaanin AMK)

”Koko koulutuksen ajan opiskelijaa seuraa harjoittelukirja, jossa on yleistä asiaa harjoittelusta, tavoitteet, palautteet ja kaikki harjoitteluun liittyvät asiat.” (Mikkelin AMK)

”Harjoittelukäytänne kokonaisuudessaan on mielestäni toimiva – harjoittelija hakee itse paikan omien tavoitteiden mukaan - harjoittelijat raportoivat kokemuksensa kaikille muotoilun koulutusohjelman opiskelijoille - koetut harjoittelupaikat rekisteröidään seuraaville vinkiksi – tuo jatkuvuutta työelämäyhteyksiin.” (Hämeen AMK)

”Työoppiminen, joka on yksi oppimisympäristö muiden joukossa, eli opiskelija voi useimmissa opintokokonaisuuksissa valita omaan hopsiinsa ja oppimiseensa soveltuvan oppimisympäristön. Näitä ovat kontaktiopetus, itsenäinen opiskelu, työoppiminen, projektioppiminen, kv-vaihto, kv-työoppiminen ja verkko-oppiminen.” (Humanistinen AMK)

”Työnantajajärjestöjen ja koulutusohjelman välinen yhteistyö maarakennusalan harjoittelussa (ja muutenkin koulutuksen kehittämisessä) ollut olemassa n. 4 vuotta. Harjoittelussa tämä merkitsee tarjonnan ja kysynnän kohtaamisen parantamista, esim. tietoa harjoittelupaikoista koulutusohjelmaan ja sitä kautta opiskelijoille ja opiskelijoiden ohjaamista hakeutumaan sopiviin paikkoihin.” (Arcada)

”Yli koulutusalojen ja tasojen menevä yhteistyö.” (Pohjois-Karjalan AMK)

”Sähköisen portfolion laatiminen.” (Arcada)

”Muotoilun yksikkömme harjoittelukäytännössä on mielenkiintoinen piirre: harjoittelun purkuun eivät osallistu ainoastaan harjoittelun lopettaneet, vaan myös seuraavana lukukautena/-vuonna harjoittelunsa aloittavat opiskelijat. Näin tieto ja kokemukset siirtyvät vuosikurssilta toiselle mielenkiintoisella tavalla.” (Seinäjoen AMK)

”Omien tavoitteiden asettaminen ennen harjoittelun alkamista, oman esittelykirjeen tekeminen harjoittelun ohjaajalle.” (Savonia-AMK)

”Harjoittelun virtuaalinen oppimisympäristö – hyvän ohjaamisen laatukriteeristö – cd-rom-pohjainen oppimateriaalipaketti.” (Mikkelin AMK)

”Klinikkaopettajamalli toimii palautteen mukaan hyvin. Siis yksi vastuupettaja samoilla osastoilla pysyvästi. Informaation kulku on parantunut, samoin yhteistyö. Tarjotaan koulutusta ohjaaville sairaanhoitajille. Kehitetään opiskelijoiden oppimista ohjatussa harjoittelussa.” (Arcada)

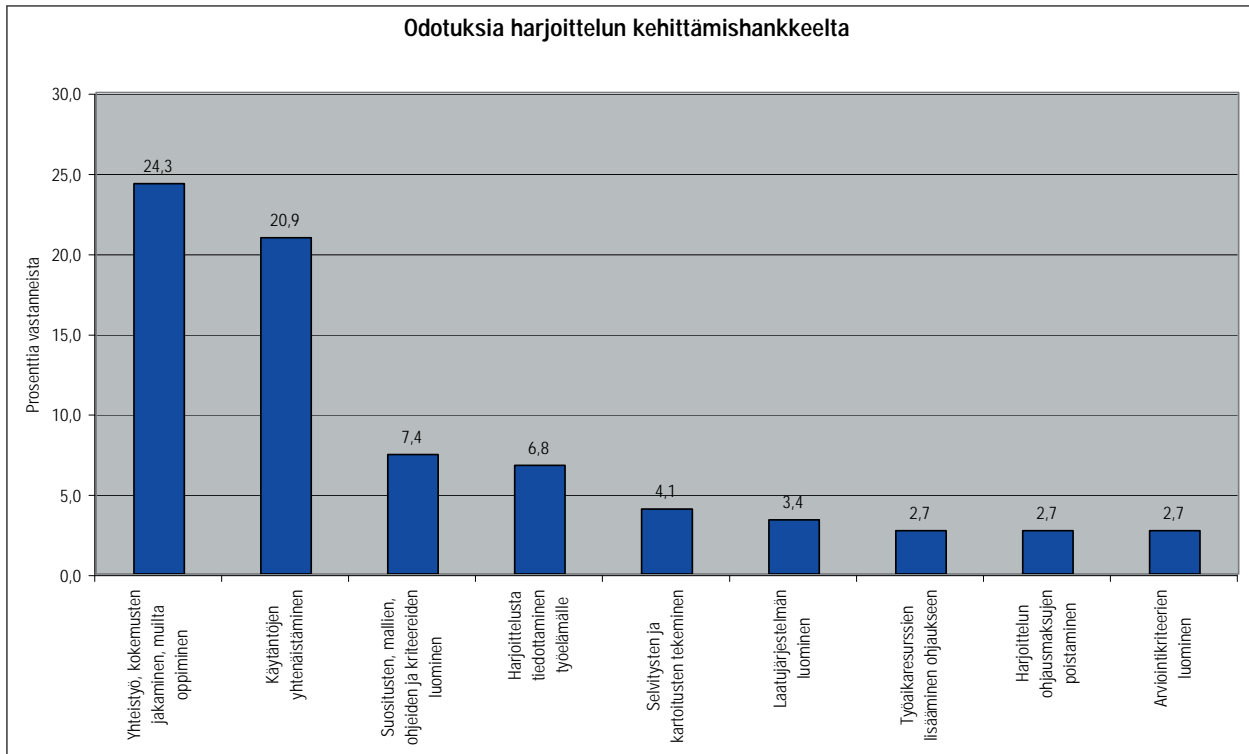
”Verkon kautta tapahtuva viestintä: kaikki ohjeet, tavoitteet eri jaksoille, arviointilomakkeet (sekä ohjaajien että opiskelijoiden kappaleet).” (Satakunnan AMK)

” Viiden kuukauden pituinen yhtäjaksoinen harjoittelu-aika, jolloin työtehtävät ovat vastuullisempia ja vaativampia kuin lyhyemmässä harjoittelussa. Kaikki raportoivat harjoittelusta annettujen ohjeiden mukaan ja peilaavat siinä omaa oppimistaan ja taitojen parantumista harjoittelu-aikana. Kehittämishankkeen teko työpaikalle, joka sovitaan yhdessä esimiehen kanssa.” (Helsingin liiketalouden AMK)

5. ODOTUKSIA HARJOITTELUN KEHITTÄMISHANKKEELTA

Odotuksia harjoittelun kehittämishankkeelta kysyttiin avoimella kysymyksellä. Myös tämän kysymyksen vastaukset käsiteltiin sisällönanalyysimenetelmällä. Kysymykseen vastasi yhteensä 148 henkilöä. Vastaukset saatiin jaoteltua sisältönsä perusteella 15:een eri luokkaan. Kuvaan 5 on koottu eniten mainitut odotukset. Liitteessä 2 on esitettyä kaikki vastausluokat vastaajamäärineen.

Kuva 5. Ammattikorkeakoulujen odotuksia harjoittelun kehittämishankkeelta.

Odotukset harjoittelun kehittämishankkeelta ovat hyvin pitkälle samoja kuin mitä vastaajat olivat maininneet harjoittelun kehittämiskohteiksi. Näitä ovat esimerkiksi käytäntöjen yhtenäistäminen, työelämäyhteistyön kehittäminen ja ohjauksen työaikaresurssien lisääminen. Huomioitavaa on, että useiden vastaajien, 18 kpl, odotukset hankkeelta oli tarttumisen heidän aiemmin mainitsemiinsa kehittämiskohteisiin.

Hanketta toivottiin foorumiksi, jossa on mahdollisuus keskustella harjoitteluasioista kollegoiden kanssa ja saada vinkkejä ja hyviä käytänteitä oman toiminnan kehittämiseen. Kysymykseen vastanneista lähes neljäsosa piti tätä asiaa tärkeimpänä.

”Kuulla/nähdä muiden hyviä käytänteitä ja ottaa niistä oppia soveltaen.”

”Ideoita, parhaita käytänteitä, synergiaetuja, oman harjoittelumallin kehittäminen.”

”Ainakin voidaan kaiketi vertailla erilaisia käytänteitä, samalla voi löytyä hyviä malleja hyödynnettäväksi omassa koulutusohjelmassa.”

”Konkreettisia tuloksia ettei vaan puhuta laadusta ja tavoitteista. Yhteistyötä ja vuorovaikutteista toimintaa oman alan keskuudessa. Yhteisen ”harjoittelupaikkapankin” avaaminen, josta voi poimia kokemuksia. Yrityksiä tulisi informoida ammattikorkeakoulun opiskelijoiden osaamisesta.”

Vastanneista 8 % odottaa hankkeelta myös erilaisten suositusten, ohjeistusten ja kriteereiden laatimista. Myös erilaisia selvityksiä ja kartoituksia toivoi 4 % vastaajista.

”Järkevät ja toteuttamiskelpoiset harjoittelusuositukset erikseen eri koulutusaloille.”

”Uusia käytäntöjä ja toimintamalleja.”

”Selkeitä suuntalinjoja”

”Yhtenäiset ohjeet ja kriteerit.”

”Yleisohjeet harjoittelusta: vakuutukset, suoritusajankohta, työajan pituus, tehdäänkö työsopimus, lomakorvaus, koulutus sopimuksen kehittäminen. Ura- ja rekrytointitoiminta; yhteistyö.”

”Valtakunnalliset kriteerit harjoittelun ohjaukselle, joita myös tulisi noudattaa...”

”Yleistavoitteena se, että hanke selkeästi keräisi ja analysoisi sekä korkeakoulujen, työelämän ja opiskelijoiden odotuksia ja kokemuksia harjoittelusta, tunnistaisi kehittämiskohteet ja esittäisi niihin ratkaisuvaihtoehtoja.”

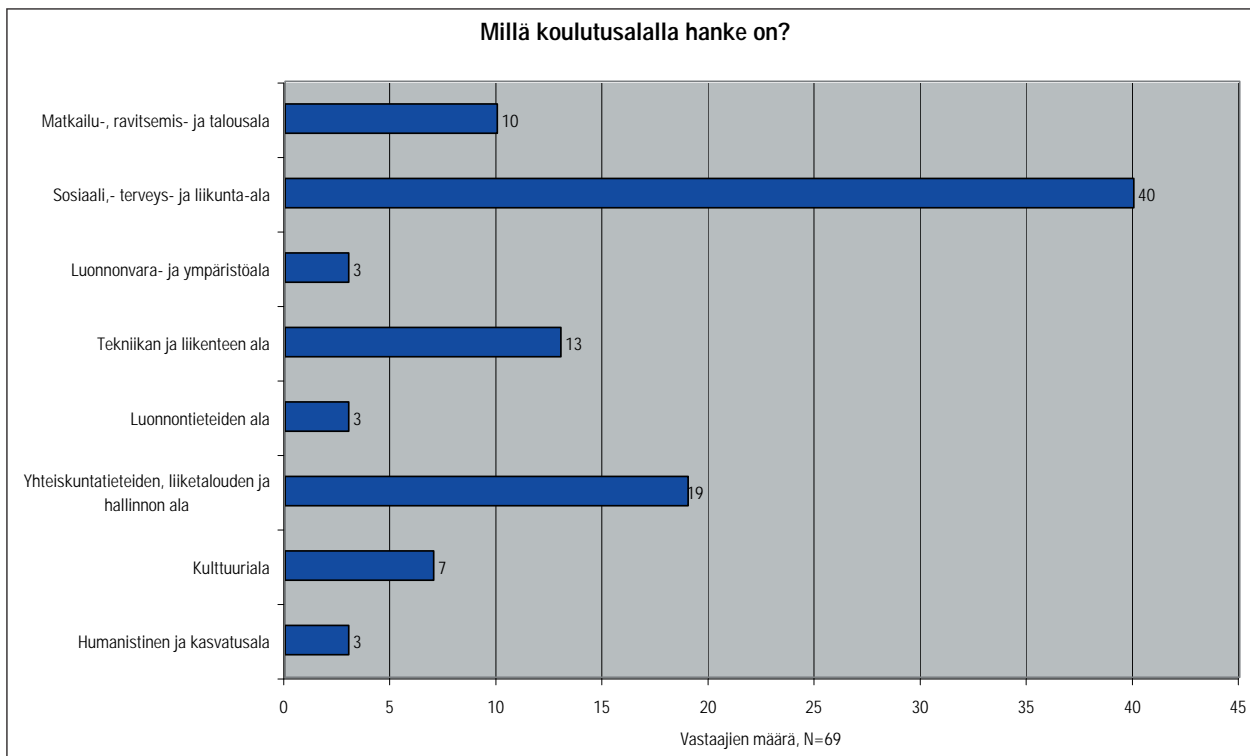
”Onko niin, että OPM tulee seuraamaan kehittämishankkeen etenemistä ja tuloksia hyvinkin tarkasti ja tekemään päätöksiä jatkossa esim. harjoittelutukien suhteen tämän kehittämishankkeen tulosten perusteella? Eli tulisi päästä hyvinkin konkreetteihin ehdotuksiin, joihin voitaisiin hakea ministeriön lisärahoitusta perustellusti.”

”Hanke laatisi kuvauksia erilaisista harjoittelukulttuureista siten, että esim. tekniikan ja terveysalan erilaiset harjoittelukulttuurit tulisivat esille ja toisaalta voitaisiin tarkastella näiden samankaltaisuuksia. Hanke voisi tuoda vahvasti esille harjoittelun olemusta kokemuksellisenä oppimisena, joka toteuttaakseen edellyttää, että opittua reflektoidaan suhteessa uusiin teorioihin ja tutkimustuloksiin sekä omaan kokemukseen vertaillen. Näin voidaan edistää oppijoiden kriittisen ajattelun kehittymistä, ei niin, että harjoittelussa keskitytään vain olevien käytänteiden matkimiseen ja opetteluun.”

6. KÄYNNISSÄ OLEVA HARJOITTELUN KEHITTÄMISTYÖ

Eri ammattikorkeakouluissa on parhaillaan meneillään lukuisia harjoittelun kehittämiseen liittyviä hankkeita. Vastanneista 40 %:lla oli meneillään harjoitteluun liittyvä kehittämishanke omassa ammattikorkeakoulussaan. Kehittämishankkeita oli meneillään 22 ammattikorkeakoulussa kaikilla koulutusaloilla, eniten kuitenkin sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla. Peräti 60 % vastaajista kertoi omassa ammattikorkeakoulussaan olevan meneillään kehittämishankkeen sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla (kuva 6). Seuraavaksi eniten kehittämishankkeita oli yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla.

Koulutus alasta riippumatta hankkeiden sisältö liittyy tavallisimmin harjoittelun ohjauksen kehittämiseen, teorian ja käytännön yhteensovittamiseen, käytänteiden yhtenäistämiseen ja työelämysuhteiden kehittämiseen.

Kuva 6. Harjoittelun kehittämishankkeen koulutusala.

Peräti 71 % niistä vastaajista, joilla oli hanke meneillään, halusi liittää oman hankkeensa osaksi valtakunnallista harjoittelun kehittämishanketta. Hankkeiden väliseen yhteistyöhön tarjottiin ensi alkuun mahdollisuutta liittyä harjoittelun kehittämishankkeen postituslistalle. Vastaajista 67 % halusikin liittyä listalle ja kaikki ne, jotka ilmoittivat sähköpostiosoitteensa, liitettiin listalle toukokuussa 2004.

SUOMENKIELINEN LOMAKE:

1) Vastaajan ammattikorkeakoulu

2) Vastaajaa lähinnä oleva koulutusala

- Humanistinen ja kasvatusala
- Kulttuuriala
- Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
- Luonnontieteiden ala
- Tekniikan ja liikenteen ala
- Luonnonvara- ja ympäristöala
- Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- Matkailu-, ravitsemis- ja talousala
- Näkökulmana koko ammattikorkeakoulu

3) Onko ammattikorkeakoulussanne meneillään jokin harjoittelun kehittämiseen liittyvä hanke?

Mikäli vastaat ei, siirry suoraan kysymykseen 8.

- Kyllä
- Ei

4) Millä koulutusosalalla tai -aloilla hanke on

- Humanistinen ja kasvatusala
- Kulttuuriala
- Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
- Luonnontieteiden ala
- Tekniikan ja liikenteen ala
- Luonnonvara- ja ympäristöala
- Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- Matkailu-, ravitsemis- ja talousala

5) Mikä on hankkeen nimi?

6) Mitkä ovat hankkeen tavoitteet?

7) Haluaisitteko kytkeä hankkeen osaksi harjoittelun kehittämishanketta?

- Kyllä
- Ei

8) Ammattikorkeakoulussanne käytössä oleva hyvä harjoittelukäytänne, jota voisi soveltaa myös muissa ammattikorkeakouluissa.

9) Mainitse kolme mielestäsi tärkeintä kehittämiskohdetta harjoittelujärjestelmässä. Mitä kehitettävää mielestäsi mainitsemissasi asioissa on?

10) Mitä odotuksia Sinulla on valtakunnalliselta harjoittelun kehittämishankkeelta?

11) Haluatko liittyä harjoittelun kehittämishankkeen postituslistalle?

- Kyllä, sähköpostiosoitteeni on:
- En

RUOTSINKIELINEN LOMAKE:

1) Din yrkeshögskola

2) Utbildningsbranschen, som ligger närmast Dig

- det humanistiska och pedagogiska området
- kultur
- det samhällsvetenskapliga, företagsekonomiska och administrativa området
- det naturvetenskapliga området
- teknik och kommunikation
- naturbruk och miljöområdet
- social-, hälso- och idrottsområdet
- turism-, kosthålls- och ekonomibranschen
- Från hela yrkeshögskolans aspekt

3) Har Ni något projekt angående praktikutveckling i Er yrkeshögskola?

Ifall Du svarar nej, fortsätt direkt till fråga nummer 8.

- Ja
- Nej

4) Inom vilken bransch eller branscher finns projektet?

- det humanistiska och pedagogiska området
- kultur
- det samhällsvetenskapliga, företagsekonomiska och administrativa området
- det naturvetenskapliga området
- teknik och kommunikation
- naturbruk och miljöområdet
- social-, hälso- och idrottsområdet
- turism-, kosthålls- och ekonomibranschen

5) Vad heter projektet?

6) Vad är målen med projektet?

7) Skulle Ni vilja kombinera projektet till en del av projektet för praktikutveckling?

Ja

Nej

8) En god praxis i arbetspraktiken i Er yrkeshögskola, som kunde tillämpas även i andra yrkeshögskolor.

9) Välj tre, i Din åsikt viktigaste, utvecklingsmål i praktiksytstemet. Vad borde utvecklas angående dessa saker?

10) Vilka förväntningar har Du av det riksomfattande projektet för praktikutveckling?

11) Önskar Du bli uppförd på e-postlistan i projektet för praktikutveckling?

Ja, min e-mail adress är:

Nej

KYSYMYS 9: ”Mainitse kolme mielestäsi tärkeintä kehittämiskohdetta harjoittelujärjestelmässä. Mitä kehitettävää mielestäsi mainitsemisiasi asioissa on?”	Vastausten määrä, N=170	Prosenttia vastanneista
Ohjauskäytänteiden kehittäminen	55	32
Työelämäsuhteiden kehittäminen	46	27
Ohjauksen työaikaresurssien lisääminen	27	16
Harjoittelupaikkojen laatu	25	15
Harjoittelupaikkojen hankinta ja varaus	21	12
Arviointikäytänteiden kehittäminen	18	11
Harjoitteluohjaajien koulutuksen järjestäminen	18	11
Harjoittelun tiiviimpi integroiminen oppimisprosessiin	16	9
Harjoittelukäytänteiden yhtenäistäminen	12	7
Palkallisen harjoittelun lisääminen	10	6
Harjoittelun tavoitteellisuuden lisääminen	9	5
Harjoittelun ohjausmaksujen alentaminen/poistaminen	8	5
Tukimäärärahojen saaminen harjoitteluun	8	5
Harjoittelupaikkapankki	7	4
Kansainvälisen harjoittelun kehittäminen	7	4
Harjoittelun ajankohta suhteessa muihin opintoihin	6	4
Harjoittelun ja opinnäytetyön integroiminen	6	4
Internetin hyväksikäyttö ohjauksessa	6	4
Työelämän suurempi sitoutuminen harjoitteluun	6	4
Harjoittelun raportoinnin kehittäminen	5	3
Pysyvien harjoittelupaikkojen saaminen	3	2
Harjoittelujaksojen pituus	3	2
Hyväksilukuasioiden kehittäminen	3	2
Harjoittelussa olleiden hyödyntäminen perehdytyksessä	3	2
Harjoittelun arvostuksen lisääminen opinnoissa	3	2
Työelämäjaksojen lisääminen opettajille	2	1
Harjoittelun ajankohta suhteessa vuodenaikaan	1	1

KYSYMYS 10: ”Mitä odotuksia Sinulla on valtakunnallisesta harjoittelun kehittämishankkeelta?”	Vastausten määrä, N=148	Prosenttia vastanneista
Yhteistyö, kokemusten jakaminen, muilta oppiminen	36	24
Käytäntöjen yhtenäistäminen	31	21
Suosittelun, mallien, ohjeiden ja kriteereiden luominen	11	7
Harjoittelusta tiedottaminen työelämälle	10	7
Selvitysten ja kartoitusten tekeminen	6	4
Laatujärjestelmän luominen	5	3
Työaikaresurssien lisääminen ohjaukseen	4	3
Harjoittelun ohjausmaksujen poistaminen	4	3
Arviointikriteerien luominen	4	3
Ohjausmenetelmien kehittäminen	3	2
Koulutuspäivien järjestäminen	3	2
Harjoitteluohjaajakoulutuksen järjestäminen	3	2
Palkallisen harjoittelun lisääminen	2	1
Harjoittelupaikkapankki	2	1
”ks. edellinen kohta”	18	12

B: Ajankohtaista - Aktueellt

ISBN 952-5107-41-8 (PDF)
ISSN 1239-0755

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS YRKESHÖGSKOLA